

अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, कांदळवन कक्ष, मुंबई यांचे कार्यालय

३०२, वेक फिल्ड हाऊस, ३ रामजला, ब्रिटानियारेस्टोरंटजवळ, बॅलार्डइस्टेट, फोर्ट, मुंबई-४००००९.

दुरध्वनीक्र.०२२-२२६९४९८५/८४ Email:ccfmangrove@mahaforest.gov.in /ccfmmumbai@gmail.com

विषय:- कोकण पाणथळ तक्रार निवारण समितीच्या
43 व्या बैठकीचे मंजूर इतिवृत्त.
जा.क्र.कक्ष-1/ल.ले/222/सन 2023-24
फोर्ट, मुंबई 400 001 दिनांक: 06/09/2023

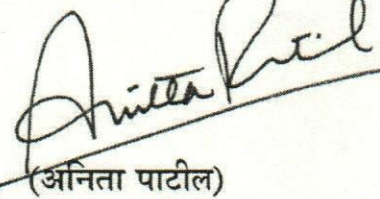
प्रति,

1. मा. विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग, नवी मुंबई.
2. मा. अपर प्रधान मुख्य वनसंरक्षक, कांदळवन कक्ष, मुंबई.
3. मा. जिल्हाधिकारी, मुंबई/ मुंबई उपनगर/ ठाणे/ पालघर / रायगड / रत्नागिरी / सिंधुदुर्ग.
4. मा. पोलिस आयुक्त, मुंबई/ठाणे.
जिल्हा पोलीस अधिक्षक, ठाणे (ग्रामीण) /पालघर/ रायगड/ रत्नागिरी/ सिंधुदुर्ग.
5. मा. संचालक, पर्यावरण विभाग.
6. मा. अपर आयुक्त, विभागीय आयुक्त कार्यालय, कोकण विभाग.
7. मा. आयुक्त/ सहआयुक्त, महानगरपालिका (मुंबई/ नवी मुंबई/ ठाणे / मिरा भाईंदर/
वसई-विरार / कल्याण-डोंबविली / भिवंडी निझामपूर / उल्हासनगर.)
8. उप वनसंरक्षक (कांदळवन कक्ष), मुंबई.
9. श्री. दयानंद स्टॅलिन, संचालक, वनशक्ती अशासकीय संस्था.
10. प्रादेशिक अधिकारी, महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ.
11. नगर रचना विभागाचे अधिकारी / शहर आणि औद्योगिक विकास महामंडळ (सिडको).
12. डॉ. महेश शिंदीकर, Applied dept of Science, College of Engineering Pune.

संदर्भ :- या कार्यालयचे पत्र जा.क्र.कक्ष-1/समिती/209/सन 2023-24 दि.31.08.2023.

उपरोक्त संदर्भान्वये विषयांकीत प्रकरणी कोकण विभागातील वेटलँड संदर्भात कोकण पाणथळ तक्रार निवारण समितीची 43 वी बैठक, शुक्रवार दिनांक 01.09.2023 रोजी मा. अध्यक्ष तथा विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग यांचे अध्यक्षतेखाली घेण्यात आली होती.

सदर बैठकीचे मंजूर इतिवृत्त आपणास माहिती व पुढील कार्यवाहीसाठी पाठविण्यात येत आहे. तरी, कृपया अवलोकन होणेस विनंती आहे.

(अनिता पाटील)

सदस्य सचिव

सोबत : बैठकीचे इतिवृत्त.

कोकण पाणथळ तक्रार निवारण समिती
तथा उप वनसंरक्षक कांदळवन कक्ष, मुंबई

कोकण पाणथळ तक्रार निवारण समितीची 43 वी बैठक

दि.01.09.2023 रोजीचे इतिवृत्त

मा. विभागीय आयुक्त यांचे कार्यालय, सी.बी.डी.बेलापूर, नवी मुंबई.

कोकण पाणथळ तक्रार निवारण समितीची 43 वी बैठक समितीचे अध्यक्ष तथा विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग यांच्या अध्यक्षतेखाली पार पडली. समितीच्या सदस्य सचिव यांनी उपस्थितांचे स्वागत केले व मा. अध्यक्ष यांच्या अनुमतीने समितीच्या कामकाजास सुरुवात झाली. सदर बैठकीस खालील नमूद अधिकारी व कर्मचारी व्यक्तीशः अथवा व्ही. सी. द्वारे उपस्थित होते.

अ.क्र.	नाव	पद	कार्यालय
1.	डॉ. महेंद्र कल्याणकर	अध्यक्ष तथा विभागीय आयुक्त कोकण विभाग	विभागीय आयुक्त कोकण यांचे कार्यालय
2.	श्री. अजित साखरे	उप आयुक्त (सामान्य प्रशासन)	विभागीय आयुक्त कोकण यांचे कार्यालय
3.	श्री. अभय पिंपळकर	संचालक, पर्यावरण (व्ही.सी.द्वारे)	पर्यावरण व वातावरणीय बदल विभाग, मंत्रालय (MCZMA)
4.	श्री. राजेंद्र भोसले	जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर	जिल्हाधिकारी कार्यालय, मुंबई उपनगर
5.	श्री. योगेश म्हसे	जिल्हाधिकारी, रायगड (व्ही.सी.द्वारे)	जिल्हाधिकारी कार्यालय, रायगड
6.	श्रीमती अनिता पाटील	सदस्य सचिव तथा उप वनसंरक्षक, कांदळवन कक्ष, मुंबई	कांदळवन कक्ष, मुंबई
7.	श्री. एम.देवेंद्र सिंग	जिल्हाधिकारी, रत्नागिरी (व्ही.सी.द्वारे)	जिल्हाधिकारी कार्यालय, रत्नागिरी
8.	श्री. गोविंद बोडके	जिल्हाधिकारी, पालघर (व्ही.सी.द्वारे)	जिल्हाधिकारी कार्यालय, पालघर
9.	श्री. किशोर तावडे	जिल्हाधिकारी, सिंधुदुर्ग (व्ही.सी.द्वारे)	जिल्हाधिकारी कार्यालय, सिंधुदुर्ग
10.	श्री. शंकर बर्गे (व्ही.सी.द्वारे)	अतिरीक्त जिल्हाधिकारी, सिंधुदुर्ग	जिल्हाधिकारी कार्यालय, सिंधुदुर्ग
11.	श्री. संजोग कबरे	उपायुक्त, (विशेष) (व्ही.सी.द्वारे)	बृहन्मुंबई महानगरपालिका
12.	श्री.सोमनाथ पोटेरे	उप आयुक्त, नवी मुंबई महानगरपालिका	नवी मुंबई महानगरपालिका
13.	श्री.अभिषेक पराडकर (व्ही.सी.द्वारे)	उप आयुक्त, पनवेल महानगरपालिका	पनवेल महानगरपालिका
14.	श्री. भागवत गावंडे	उप विभागीय अधिकारी	जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर
15.	श्री. राहुल एकनाथ मुंडके	उप विभागीय अधिकारी, (SDO) पनवेल	जिल्हाधिकारी रायगड यांचे प्रतिनिधी
16.	श्री. धनाजीराव धायगुडे	जिल्हा अधिक्षक भूमी अभिलेख	जिल्हाधिकारी कार्यालय, मुंबई शहर
17.	श्री. योगेश गुणीजन (व्ही.सी.द्वारे)	सहायक आयुक्त, पर्यावरण विभाग	मिरा-भाईंदर महानगरपालिका
18.	श्री. सुदेश परब	सहायक आयुक्त, परिमंडळ 1, नवी मुंबई	नवी मुंबई महानगरपालिका
19.	श्रीमती निलिमा सुर्यवंशी	तहसीलदार, महसूल	जिल्हाधिकारी कार्यालय, ठाणे
20.	श्री. वैभव बोराटे (व्ही.सी.द्वारे)	सहायक वनसंरक्षक, चिपळूण	विभागीय वन अधिकारी, चिपळूण कार्यालय
21.	श्री. जगदीश पाटील	वरिष्ठ नियोजनकार (पर्यावरण), सिडको	सिडको कार्यालय (CIDCO)
22.	श्री.अजय वानखेडे	उप नियोजनकार (पर्यावरण), सिडको	सिडको कार्यालय (CIDCO)

23.	श्रीमती मनिषा प्रधान	मुख्य पर्यावरण अधिकारी, ठाणे	ठाणे महानगरपालिका
24.	श्री. अजय रा. पाटण	कार्यकारी अभियंता, परिमंडळ - 4	बृहन्मुंबई महानगरपालिका कार्यालय
25.	श्री. स्वप्निल पाटील	दुय्यम अभियंता (घकव्य)	बृहन्मुंबई महानगरपालिका कार्यालय
26.	श्री. सचिन आडकर	उ.प्रा.अ., म.प्र.नि.मंडळ	महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ
27.	श्री. नितेश चौधरी	पर्यावरण अधिकारी (भिवंडी)	-
28.	श्री. महेंद्र पगारे	वनक्षेत्र सर्वेक्षक (व्ही.सी.द्वारे)	उप वनसंरक्षक, सावंतवाडी, वनविभाग
29.	श्री. कृष्णा नाईक	वरिष्ठ लिपिक, नवी मुंबई महानगरपालिका	नवी मुंबई महानगरपालिका
30.	श्री. प्रशांत मर्दे	सहाय्यक पोलिस आयुक्त, मुंबई	-
31.	श्री. जितेंद्र जगदाळे	सहाय्यक पोलिस आयुक्त, ठाणे शहर	-
32.	श्री. संजय बा. सावंत	पोलीस उप अधिक्षक (गृह) रायगड	-
33.	श्रीमती सुवर्णा जाधव	फिल्ड ऑफिसर, ठाणे	महाराष्ट्र प्रदुषण नियंत्रण मंडळ
34.	श्री. सचिन हुंदळेकर	पोलीस निरीक्षक	पोलीस अधिक्षक कार्यालय सिंधुदुर्ग
35.	श्री. निलेश माईनकर	-	-
36.	श्री. संजु मुगतार	-	-
37.	श्री. अनिल क्षिरसागर	-	-
38.	श्री. स्टॅलिन डी.	संचालक, वनशक्ती (व्ही.सी.द्वारे)	वनशक्ती

❖ व्ही.सी. मधील काही उपस्थित सदस्यांचे नाम / पदनामाचा बोध होत नसल्यामुळे फक्त नावांची नोंद केलेली आहे.

आयत्यावेळचे विषय	
1.	<p>बैठकी दरम्यान मा.अध्यक्ष यांनी दिलेल्या सूचना</p> <ul style="list-style-type: none"> • कोकण पाणथळ तक्रार निवारण समितीच्या संयुक्त स्थळपाहणीसाठी विशेषतः पालघर, रायगड, ठाणे व मुंबई उपनगर या जिल्ह्याकरीता संबंधित जिल्ह्यातील प्रादेशिक प्रदुषण नियंत्रण अधिकाऱ्यांची नियुक्ती करावी. नियुक्त अधिकाऱ्यांनी समितीच्या स्थळपाहणीवेळी संबंधित विभागासोबत उपस्थित रहावे असे निर्देश मा. अध्यक्ष यांनी संचालक, पर्यावरण विभाग यांस दिले. • सदर अधिकाऱ्यांची माहिती संबंधित जिल्हाधिकारी कार्यालयास तसेच कोकण पाणथळ तक्रार निवारण समितीस कळविण्याच्या सूचना मा.अध्यक्ष यांनी संचालक, पर्यावरण विभाग यांस दिल्या. • तसेच संचालक, पर्यावरण विभाग यांना आजच्या बैठकीचा संदर्भ देऊन संबंधित जिल्हाधिकारी कार्यालयास त्यांच्या कार्यक्षेत्रातील प्रत्येक पाणथळ क्षेत्राबाबतची संक्षिप्त माहिती (Brief Document) पर्यावरण विभाग, मंत्रालय यांस कळविण्याबाबत मुदत देऊन (Deadline) पत्रव्यवहार करावा व सदर पत्राची प्रत विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग यांचे कार्यालयास पाठवावी असे निर्देश मा.अध्यक्ष यांनी दिले. • समितीस प्राप्त झालेल्या रायगड जिल्ह्यातील पाणथळ क्षेत्राच्या तक्रारीबाबत जिल्हाधिकारी रायगड यांनी संचालक, पर्यावरण विभाग व सह व्यवस्थापकीय संचालक -2, सिडको यांचे सोबत संयुक्त बैठकीचे नियोजन करावे. सदर बैठकी दरम्यान तक्रारीत नमूद क्षेत्र हे 1. पाणथळ क्षेत्र आहे किंवा नाही यांची तपासणी करावी. 2. सदर क्षेत्र पाणथळ क्षेत्र नसल्यास मा. उच्च न्यायलय, मुंबई यांचे पाणथळ क्षेत्राचे संरक्षण व संवर्धनासाठी दिलेल्या निर्देशानुसार काय कार्यवाही करता येईल त्याचे विश्र्लेषण (Analysis) करुन त्याबाबत योग्य प्रस्ताव पुढील बैठकीपूर्वी समितीस सादर करावा असे निर्देश मा.अध्यक्ष यांनी जिल्हाधिकारी रायगड व सह व्यवस्थापकीय संचालक -2, सिडको यांना दिले.

कोकण पाणथळ तक्रार निवारण समितीकडे प्राप्त तक्रारींवरील कार्यवाहीचा तपशील

अ.क्र	तक्रार क्र. व तक्रारीचा विषय	करावयाची कार्यवाही	कार्यवाही करणारी यंत्रणा
मुंबई उपनगर जिल्हयातील कांदळवन तक्रारी			
1	श्री. स्टॅलीन डी. (WC- 73) Destruction of wetlands & near Bhakti Park Mono Rail station & nearby areas in Wadala. दि. 31.01.2019	<ul style="list-style-type: none"> उपनमक आयुक्त कार्यालय, बेलार्ड ईस्टेट, मुंबई यांच्या दि.14.10.2022 रोजीच्या अहवालानुसार वडाळा सॉल्ट पॅन विभागातील, सॉल्ट पॅन जमीन ही भारत शासनाच्या अखत्यारीत आहे. सदर अहवालानुसार डेब्रिज हटवण्याची कार्यवाही बृहन्मुंबई महानगरपालिकेकडून (MCGM) करण्यात यावी. त्यासंदर्भात त्यांच्याशी अनेकदा पत्रव्यवहार करण्यात आला आहे, परंतु अद्यापही त्यांच्यामार्फत तक्रारीच्या अनुषंगाने कोणतीही कार्यवाही करण्यात आलेली नाही. मीठ उपअधीक्षक, वडाळा यांचे मार्फत वडाळा पोलीस स्टेशनमध्ये FIR No. 265/2020 व No. 358/2021 अन्वये गुन्हा दाखल करण्यात आलेला आहे. तसेच अशा बेकायदेशीर कामांवर कार्यवाही करण्यासाठी मिठागरे विभागामार्फत आवश्यक ती पावले उचलली जात असून, जून 2022 मध्ये, MCGM आणि वन विभागाच्या मदतीने (कांदळवन कक्ष) वडाळा येथे जमीनदोस्त करण्याची मोहीम राबविण्यात आली असल्याचे नमूद केले आहे. सदर तक्रारीच्या अनुषंगाने मा.अध्यक्षांनी जिल्हाधिकारी मुंबई शहर यांच्या प्रतिनिधींना उपायुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांना तक्रारीतील नमूद स्थळ दाखवावे तसेच बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने सद्यस्थितीत सदर जागेवरील डेब्रिजची तपासणी करून पुढील बैठकीपूर्वी समितीस अहवाल सादर करण्याचे निर्देश दिले. 	<ol style="list-style-type: none"> उपनमक आयुक्त कार्यालय, मुंबई बृहन्मुंबई महानगरपालिका
2	श्री.स्टॅलीन डी. (WC-109) Request for restoration of Culvem lake Gorai and also action against destroyers of wetlands. दि. 15.04.2023	<ul style="list-style-type: none"> मा.अध्यक्ष यांनी जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर यांना उप विभागीय अधिकारी, मुंबई उपनगर तसेच संचालक, पर्यावरण विभाग व बृहन्मुंबई महानगरपालिका यांचे प्रतिनिधींसोबत सदर जागेवर संयुक्तस्थळ पाहणी करून घेण्याचे नियोजन करावे. तसेच दोन्ही स्थळ पाहणीबाबत जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर यांनी बैठक घेऊन पुढील आवश्यक कार्यवाही करावी व केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल पुढील बैठकीपूर्वी समितीस सादर करण्याचे निर्देश दिले. 	<ol style="list-style-type: none"> जिल्हाधिकारी मुंबई उपनगर संचालक, पर्यावरण विभाग आयुक्त, बृहन्मुंबई महानगरपालिका
3	श्री. हरिष पांडे (WC-110) Destruction of wetland & creek in Gorai Essel world area. दि. 17.04.2023		

ठाणे जिल्ह्यातील कांदळवन तक्रारी

<p>4</p> <p>श्री. स्टॅलिन डी. (WC- 81) Reclamation of Wetlands on the Left side of Kharigaon Toll Plaza as one drives from Thane to Kalyan. Date - 20.01.2020</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ठाणे महानगरपालिका यांचे दि.28.08.2023 रोजीच्या अहवालानुसार कांदळवनाच्या नमूद जागेतील भराव काढल्यानंतर त्या डेब्रिजच्या व्यवस्थापनाकरीता जागा निश्चित होणे गरजेचे असून, त्याकरीता गायमुख जेटीसमोर घोडबंदर रस्त्यानजीक बंद खाणीच्या जागेबाबत वन विभागाची परवानगी आवश्यक आहे. त्याअनुषंगाने उप वनसंरक्षक, वन विभाग, ठाणे यांचेशी पत्र व्यवहार करण्यात आलेला आहे. सदर परवानगी प्राप्त झाल्या नंतर ठाणे महानगरपालिकेद्वारे तक्रार स्थळावरील भरणी काढण्याबाबतचे काम प्रस्तावित करण्यात येईल असे नमूद केले आहे. • मा.अध्यक्षांनी सदर तक्रारीबाबत जिल्हाधिकारी ठाणे यांनी ठाणे महानगरपालिका व तक्रारदार श्री. स्टॅलिन डी. यांचे सोबत संयुक्त बैठक घेऊन आवश्यक कार्यवाही करावी व केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल पुढील बैठकीपूर्वी समितीस सादर करण्याचे निर्देश दिले. 	<p>1. जिल्हाधिकारी, ठाणे</p> <p>2. आयुक्त, ठाणे महानगरपालिका</p>
<p>5</p> <p>श्री. सुनील अगरवाल (WC- 92) Mangroves and Wetlands destruction near Hiranandani Estate Thane. Date - 04.12.2021</p>	<ul style="list-style-type: none"> • मा.अध्यक्षांनी जिल्हाधिकारी ठाणे तसेच आयुक्त, ठाणे महानगरपालिका यांनी पुढील बैठकीपूर्वी या तक्रारीबाबत केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल समितीस सादर करण्याचे निर्देश दिले. 	<p>1. जिल्हाधिकारी, ठाणे</p> <p>2. आयुक्त, ठाणे महानगरपालिका</p>
<p>6</p> <p>श्री. सुनील अगरवाल. (WC- 96) Violation of CRZ rules & Indian Wildlife Protection Act in Sector 60, Nerul Navi, Mumbai. Date - 24.09.2022.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • तक्रारीत नमूद जागा ही मीठागरे विभागाच्या अखत्यारीत असल्याचे समितीचे अशासकीय सदस्य श्री.स्टॅलिन डी. यांनी चर्चे दरम्यान नमूद केले. त्याअनुषंगाने जिल्हाधिकारी ठाणे यांना मिठागरे विभाग व संचालक, पर्यावरण विभाग यांचे कार्यालयाशी समन्वय साधून आवश्यक कार्यवाही करावी व केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल पुढील बैठकीपूर्वी समितीस सादर करण्याचे आदेश दिले. 	<p>1. जिल्हाधिकारी, ठाणे</p> <p>2. आयुक्त, मीठागरे विभाग</p> <p>3. संचालक, पर्यावरण विभाग</p>
<p>7</p> <p>श्री. स्टॅलिन डी - (WC- 102) Blockage of tide water by CIDCO in Survey Number 265 Nerul. Date - 08.10.2022.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • सिडको कार्यालयाच्या दि.17.07.2023 रोजीच्या अहवालानुसार, सदर जागेवर काही स्थानिक मच्छीमार समाजातील लोकांनी लाकडी झडपे लावून समुद्राच्या पाण्याची भरती व आहोटी दरम्यान संचालन करत असल्याचे निदर्शनास आले. यात त्यांचा मच्छीमारांचा हेतू असल्याचे आढळून येत असून या ठिकाणी सिडको ने भू-विकासाचे कुठलेही कार्य हाती घेण्यात आलेले नसल्याचे नमूद केले आहे. 	<p>1. नवी मुंबई महानगरपालिका</p>
<p>8</p> <p>श्रीमती श्रुती अग्रवाल दि. 28.02.2023 व</p>	<ul style="list-style-type: none"> • तक्रार क्र.102 व 105 संदर्भात सिडको यांनी अहवाल सादर केला असला तरी तक्रारदाराने नमूद केलेल्या बाबींबाबत स्पष्टता करावी. 	

	<p>श्री. स्टॅलिन डी. दि. 01.03.2023 श्री. प्रदीप पाटोले दि. 16.05.2023 (WC-105) 1. Blockage of water in the wetlands behind NRI complex. 2. Survey No. 22 a huge Mangrove patch is in possession of CIDCO.</p>		
9	<p>श्री. निशांत बांगेरा — (WC - 104) Reclamation of Railadevi Lake, Thane</p>	<ul style="list-style-type: none"> सदर तक्रारीच्या चर्चे दरम्यान तलावाचे काम सद्यस्थितीत थांबविले असून भविष्यात तलावातील गाळ काढण्याकरीता वनविभागाच्या मान्यतेने एक Standard Operating Procedure (SOP) तयार करण्यात येणार आहे. तसेच NGO व वन्यजीव तज्ञ यांचे सोबत एक समिती स्थापन करून त्याच्या सूचनेनुसारच पुढे काम करण्यात येईल आणि यापुढे तलावाचे नुकसान होणार नाही याची दक्षता घेण्यात येईल असे ठाणे महानगरपालिका यांच्या प्रतिनिधींनी सांगितले. मा.अध्यक्ष यांनी सदर तलावाबाबत भविष्यात करण्यात येणाऱ्या कामकाजाबाबतची माहिती समितीच्या पुढच्या बैठकीत सादर करावी असे ठाणे महानगरपालिका यांचे प्रतिनिधी यांना सूचित केले. 	1. ठाणे महानगरपालिका

रायगड जिल्ह्यातील कांदळवन तक्रारी

10	<p>श्री. स्टॅलिन डी. (WC- 87) Destruction of coastal Wetlands in Kharghar Sector 16. दि. 05.01.2021</p>	<ul style="list-style-type: none"> सिडको विभागाच्या दि. 08.03.2023 रोजीच्या संयुक्त स्थळ पहाणी दरम्यान सदर जाळ्या श्री. मुझाम्मिल पटेल व इतर यांच्या असल्याचे समजले असून, दि. 23.03.2023 रोजीच्या नियंत्रक, अनाधिकृत बांधकामे यांच्या अहवालानुसार सदर जागेवरील जाळ्या काढण्यात आलेल्या असून सोबत सदर जागेचे छायाचित्रे जोडण्यात आले असल्याचे नमूद केले आहे. सदर तक्रारीबाबत संयुक्त स्थळपहाणीकरीता तक्रारदार यांना बोलविण्यात आलेले नसल्याचे श्री. स्टॅलिन डी. यांनी चर्चे दरम्यान सांगितले. तथापि मा.अध्यक्ष यांनी तक्रारदार यांचे सोबत पुनःश्च स्थळपहाणी करून पुढील बैठकीपूर्वी समितीस अहवाल सादर करावा असे सिडको यांचे प्रतिनिधींना सांगितले. 	1. व्यवस्थापकीय संचालक, सिडको
11	<p>श्री. स्टॅलिन डी — (WC- 100) Wetlands already eliminated in defiance of court orders to protect and</p>	<ul style="list-style-type: none"> जिल्हाधिकारी रायगड यांचे दि. 02.11.2022 रोजीच्या अहवालानुसार मौजे पाणजे, ता. उरण, जि. रायगड येथील जागा वेटलँड नियम, 2010 नुसार वेटलँडच्या यादीत समाविष्ट नाही. तसेच पाणथळ म्हणून अधिसूचित केलेली नाही. तसेच मौजे भेंडखळ, मौजे बोकडविरा, मौजे सावरखार, मौजे जासई, ता. उरण, जि. रायगड येथील जागा वेटलँड नियम, 2010 नुसार 	1. जिल्हाधिकारी, रायगड 2. व्यवस्थापकीय संचालक, सिडको 3. संचालक,

	ones that are presently being destroyed. Date -12.07.2022.	<p>वेटलॅंडच्या यादीत समाविष्ट आहे. परंतु पाणथळ म्हणून अधिसूचित केलेली नाही.</p> <ul style="list-style-type: none"> मा.अध्यक्ष यांनी जिल्हाधिकारी रायगड यांना संचालक, पर्यावरण विभाग व सिडको यांचे प्रतिनिधी सोबत समितीच्या पुढील बैठकी पूर्वी संयुक्त बैठक घेऊन सदर तक्रारीबाबत उचित कार्यवाही करण्याचे निर्देश दिले. 	पर्यावरण विभाग
12	श्री. स्टॅलिन डी – (WC- 101) Please Stop Reclamation and destruction of belpada Wetland. Date – 28.09.2022	<ul style="list-style-type: none"> सदर तक्रारीबाबत जिल्हाधिकारी रायगड यांनी तक्रारदारा सोबत संयुक्त स्थळपाहणी करण्याचे निर्देश दिलेले असल्याचे उप विभागीय अधिकारी, पनवेल यांनी सांगितले. त्याअनुषंगाने मा.अध्यक्ष यांनी पुढील बैठकीपूर्वी स्थळ पाहणी करून केलेल्या कार्यवाहीचा अहवाल समितीस सादर करण्याचे निर्देश उप विभागीय अधिकारी, पनवेल यांना दिले. 	1. जिल्हाधिकारी, रायगड
13	श्री. बी.एन.कुमार – (WC - 103) 10 acres of Kharghar wetland systematically buried Date : 04.01.2023.	<ul style="list-style-type: none"> सिडको यांच्या दि.24.05.2023 रोजीच्या स्थळपाहणी अहवालानुसार सदर भूखंडावर कुठल्याही प्रकारची बांधकाम परवानगी देण्यात आलेली नाही तसेच रग्बी मैदानावर कुठलेही बांधकाम झालेले नसल्याचे नमूद केले आहे. सोबत स्थळपाहणी अहवालाचे छायाचित्रे जोडण्यात आलेली आहेत. जिल्हाधिकारी रायगड यांचे दि.06.07.2023 रोजीच्या अहवालानुसार सदर तक्रारीत नमूद मौजे खारघर सेक्टर 25 येथील प्लॉट रग्बी इंडिया यांना ग्राऊंडकरीता दिलेला आहे अशा आशयाचा बोर्ड जागेवर लावण्यात आला आहे. सदर जागेची स्थळपाहणी केली असता, सदर जागेवर कोणत्याही प्रकारचा भराव अगर बांधकाम केल्याचे दिसून आलेले नाही. तसेच जागेभोवती तारेचे कुंपन असून सदर जागेमध्ये तसेच जागेच्या भोवतालच्या परिसरात कांदळवनाचा ऱ्हास झाल्याचे दिसून आले नसल्याचे नमूद केले आहे. सदर तक्रारीमध्ये नमूद मौजे तळोजे पाचनंद येथील स.नं.261, 262, 267, 268 व 270 चे कब्जेदार सदरी महाराष्ट्र शासन सिडको असून सदरच्या जमीन मिळकती गाव नकाशानुसार तळोजे खाडी किनारी असल्यामुळे जमिनीच्या हद्दी मोजणी अंती स्पष्ट होतील. परंतु सदर क्षेत्राची आजरोजी पाहणी केली असता, तळोजा कार्यक्षेत्रामध्ये कांदळवनाचा ऱ्हास झाल्याचे दिसून आले नसल्याचे नमूद केले आहे. मा.अध्यक्ष यांनी जिल्हाधिकारी रायगड यांना संचालक, पर्यावरण विभाग व सिडको यांचे प्रतिनिधी सोबत समितीच्या पुढील बैठकी पूर्वी संयुक्त बैठक घेऊन सदर तक्रारीबाबत उचित कार्यवाही करण्याचे निर्देश दिले. 	1. जिल्हाधिकारी, रायगड 2. व्यवस्थापकीय संचालक, सिडको 3. संचालक, पर्यावरण विभाग

<p>14</p>	<p>श्री.बी.एन.कुमार (WC-106) NMSEZ IT Hub on Mangrove-wetland graves-Request to stop it. दि : 08.03.2023</p>	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्हाधिकारी रायगड यांचे दि.30.05.2023 रोजीच्या अहवालानुसार सदर जागेची दि.11.05.2023 रोजी प्रत्यक्ष पाहणी केली असता, सदरची जागा सिडको संपादित असून द्रोणागिरी डेव्हलपमेंट प्लॅनमधील सेक्टर 16 ते 28 या NMSEZ यांचे ताब्यातील जमीन आहे. सदर ठिकाणी आजरोजी कोणत्याही प्रकारचे IT संबंधित Hub चे काम सुरु नाही. त्यामुळे वेटलँड किंवा कांदळवनाचा न्हास झाल्याचे दिसून येत नाही. • तसेच, सदरची जागा ही वेटलँड (संवर्धन आणि व्यवस्थापन) नियम, 2010 नुसार वेटलँड या यादीत समाविष्ट नाही. सबब, सदर जागेची तपासणी केली असता सदर जागेवर कांदळवन तोड झालेली नाही. • सिडको यांचे दि.05.07.2023 रोजीच्या अहवालानुसार सिडकोतर्फे नवी मुंबई प्रकल्प विकसित करण्यात येत असून उरण परिसर हे द्रोणागिरी नोडचा भाग आहे. सदर क्षेत्र हे सखल असून खाडीलगत आहे. त्यामुळे पावसाळ्यात भरतीच्या वेळी पावसाचे पाणी साचत असल्याकारणाने, द्रोणागिरी नोडचा विकास करताना सिडकोने सदर क्षेत्राचा अभ्यास करून IIT Mumbai या संस्थेने सुचविल्यानुसार, उच पध्दतीचा अवलंब केला. या पध्दतीमध्ये पावसाळी पाण्याचा निचरा करण्याकरिता द्रोणागिरी नोडमध्ये एकूण 6 होल्डींग पॉन्ड बांधले आहेत. समुद्राला भरती येते त्यावेळी पडणाऱ्या पावसाचे पाणी सदर होल्डींग पॉन्डमध्ये साठविण्यात येते व ओहोटीच्यावेळी साठलेल्या पाण्याचा निचरा पाईप आउटलेट द्वारे समुद्रात करण्यात येतो. परंतु, सध्या सदर होल्डींग पॉन्डमध्ये काही प्रमाणात कांदळवनाची वाढ झाली असल्यामुळे त्यांची धारण क्षमता कमी झाली आहे. मा. उच्च न्यायालयाच्या कांदळवनाबाबतच्या निर्बंधामुळे होल्डींग पॉन्डमधील कांदळवन काढण्याबाबत तसेच त्यामधील गाळ काढण्यासाठी (Desilting of Holding Pond) आवश्यक त्या परवानगी मिळविण्यासाठी सिडकोतर्फे प्रयत्न सुरु आहेत. • मा.अध्यक्ष यांनी जिल्हाधिकारी रायगड यांना संचालक, पर्यावरण विभाग व सिडको यांचे प्रतिनिधी सोबत समितीच्या पुढील बैठकी पूर्वी संयुक्त बैठक घेऊन सदर तक्रारीबाबत उचित कार्यवाही करण्याचे निर्देश दिले. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. जिल्हाधिकारी, रायगड 2. व्यवस्थापकीय संचालक, सिडको 3. संचालक, पर्यावरण विभाग
<p>15</p>	<p>श्री. बी.एन.कुमार (WC-111) Reclamation of Dastan, Savarkhar intertidal waters complete. दि. 23.04.2023</p>	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्हाधिकारी रायगड यांचे दि.14.07.2023 रोजीच्या अहवालानुसार 1) दास्तान फाटा शिव स्मारक ते करळ जंक्शन जुना पनवेल – उरण रस्ता 348A च्या पुर्व बाजुला जे.एन.पी.टी. यांचे नावे असलेल्या जमिनीमध्ये खाजगी विकासक खारपाटील, म्हात्रे व ठाकूर यांना 12.5 % योजनेकरीता भूखंड तयार करणेकामी दिलेला असून सदर विकासकांनी शिवस्मारक ते करळ जंक्शन पर्यंत अंदाजे 3.5 कि.मी. एवढ्या लांबीच्या जागेमध्ये अंदाजे 7 फुट उंच माती, दगड, मुरुम यांचा भराव केलेला आहे. 2) तसेच सावरखार येथील जे.एन.पी.टी. ब्रिजच्या पश्चिम बाजुला जे.एन.पी.टी. च्या नावे असलेल्या जमिनीमध्ये माती व डेब्रिजचा भराव केलेला असून सदर जागेमध्ये 	<ol style="list-style-type: none"> 1. जवाहरलाल नेहरु पोर्ट अॅथोरीटी 2. जिल्हाधिकारी, रायगड 3. व्यवस्थापकीय संचालक, सिडको 4. संचालक, पर्यावरण विभाग

	<p>बांध घालून पाण्याची डबकी तयार केलेली आहेत. सदर जागेवर यापूर्वी भराव केलेला आहे.</p> <ul style="list-style-type: none"> • वर नमूद केलेल्या दोन्हीही जागा जे.एन.पी.टी. यांच्या मालकीच्या असून सदर जागेवर जे.एन.पी.टी. मार्फत विकास कामांकरिता वापर सुरु असल्याचे नमूद केले आहे. • मा.अध्यक्ष यांनी जिल्हाधिकारी रायगड यांना संचालक, पर्यावरण विभाग व सिडको यांचे प्रतिनिधी सोबत समितीच्या पुढील बैठकी पूर्वी संयुक्त बैठक घेऊन सदर तक्रारीबाबत उचित कार्यवाही करण्याचे निर्देश दिले. 	
--	---	--

पालघर जिल्ह्यातील कांदळवन तक्रारी			
16	<p>श्री. दामोदर शिंगडा (WC-86) वसई तालुक्यातील मौजे धोवली येथे पाणथळ क्षेत्रातील समुद्राला लागून असलेल्या सर्वे नं. १०९ ते सर्वे नं.११५ मधील ५० एकर पेक्षा जास्त पाणथळ जागेतील तिवरे / कांदळवन कापून बेकायदा भराव केल्याबाबत. Date - 26.12.2022</p>	<ul style="list-style-type: none"> • वसई विरार शहर महानगरपालिका यांचे दि.13.07.2023 रोजीच्या अहवालानुसार गाव-मौजे धोवली, स.नं.109 ते 115 या जमिनीवर दि.17.12.2020 रोजी तालुका स्तरीय कांदळवन समिती यांनी प्रत्यक्ष पाहणी केली असता सदर ठिकाणी कांदळवनाचे नुकसान झाल्याचे दिसून आलेले नाही. तसेच माहे जानेवारी 2013 मध्ये उक्त स.नं.109 या जमिनीवर भराव होऊन कांदळवनाचे नुकसान झाल्या प्रकरणी वसई पोलीस स्टेशन येथे गुन्हा रजि नंबर-02/2013 दि.12.01.2013 अन्वये गुन्हा दाखल करण्यात आला असल्याचे नमूद केले आहे. • मा.अध्यक्ष यांनी जिल्हाधिकारी पालघर यांना पुढील बैठकीपूर्वी समितीस अहवाल सादर करण्याचे निर्देश दिले. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. आयुक्त, वसई-विरार, मनपा 2. जिल्हाधिकारी पालघर
17	<p>श्री. निलेश विनायक जोशी (WC- 95) पालघर जिल्ह्यातील वसई तालुक्यातील, वसई-विरार शहर महानगरपालिकेच्या प्रभाग समिती एच येथील दिवाणमान परिसरातील CRZ Area - No Development Zone मधील बांधकाम अनधिकृत यादीत नसल्याबाबतची तक्रार. Date - 21.12.2021</p>	<ul style="list-style-type: none"> • सदर विषय पर्यावरण विभागाशी संबंधित असल्याने मा. अध्यक्ष यांनी सदर तक्रार पुढील कार्यवाहीसाठी संचालक, पर्यावरण विभाग यांचेकडे वर्ग करण्याचे निर्देश दिले होते. • मा.अध्यक्ष यांनी जिल्हाधिकारी पालघर यांना पुढील बैठकीपूर्वी समितीस अहवाल सादर करण्याचे निर्देश दिले. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. संचालक, पर्यावरण विभाग, मंत्रालय, मुंबई 2. जिल्हाधिकारी पालघर
18	<p>श्री.दिपक बारीया (WC-107) तत्कालीन वसई तहसिलदार यांनी “पाणथळ तक्रार निवारण समिती” यांना सादर केलेले खोटे अहवाल व आरोपीत</p>	<ul style="list-style-type: none"> • जिल्हाधिकारी पालघर यांचे दि.28.07.2023 रोजीच्या अहवालानुसार, सदर तक्रारी संदर्भात दिनांक 04.07.2023 रोजी स्थळ पाहणी करण्यात आलेली असून सदर ठिकाणी पाणथळाचा तसेच कांदळवनाचे न्हास / नुकसान झालेला नाही. सदर जागेमध्ये कोणत्याही प्रकारचा भराव केल्याचे दिसून आलेले नसल्याचे नमूद केले आहे. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. जिल्हाधिकारी पालघर

	इसमासोबत स्वतःच्या आर्थिक फायद्यासाठी संगनमत करुन शासकीय कर्तव्य बजावण्यात केलेला कसूर ह्या बाबत. दि. 26.03.2023		
19	श्री.फ्रान्सिस डिसोजा (WC-108) भुईगाव खुर्द व बुद्रुक हद्दीतील सरकारी मालकीच्या सर्व्हे नं.164 या पाणथळ खार जमिनीवर बेकायदा भराव व बेकायदा रस्त्याचे बांधकाम करीत असलेल्या गुन्हेगारांवर गुन्हा दाखल करुन कारवाई करणेबाबत. दि. 31.03.2023	• मा.अध्यक्ष यांनी जिल्हाधिकारी पालघर यांना पुढील बैठकीपूर्वी समितीस अहवाल सादर करण्याचे निर्देश दिले.	1.जिल्हाधिकारी पालघर

कोकण पाणथळ तक्रार निवारण समितीच्या दि.01.09.2023 रोजीच्या बैठकीतील तक्रारींचा सद्यस्थितीचा जिल्हानिहाय गोषवारा

जिल्हा	एकूण तक्रारी	निकाली काढण्यात आलेल्या तक्रारी	प्रलंबित तक्रारी
मुंबई शहर	0	0	0
मुंबई उपनगर	3	0	3
ठाणे	4	0	4
पालघर	4	0	4
रायगड	8	0	8
रत्नागिरी	0	0	0
सिंधुदुर्ग	0	0	0
एकूण	19	0	19

(डॉ. महेंद्र कल्याणकर)

अध्यक्ष,

कोकण पाणथळ तक्रार निवारण समिती
तथा विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग